

వైద్యం

పి.యస్.నారాయణ

కొన్ని గంటలక్రితం కలకత్తా ఒంటిలో నేను—మూడు సంవత్సరాల కరుణా ప్రాధాన్యతలో విమానం దిగుతుంటే నాకేమిదో కొంత ప్రదేశంలో దిగుతున్నట్టిపనింది.

ఎక్కడో ఆకాశంలో కనిపించున్న నల్లటి వికృతమైన పొగలేదు. మబ్బుల్ని అంటే పొగ గొట్టాలూ లేవు. ఏదో పల్లెలో ఒట్టణానికి దూరంగా ఉన్న పల్లెలో దిన్న దిన్న కొండ గుట్టలనుండి ఒక డబ్బెయిలై లైట్ పేక్షించా. వికృతంగా ఉన్న ఆ ప్రదేశంలో విమానం దిగాను.

ఎదురుగా శేఖరం, చలవతి.
 "హల్లో" లేమెత్తి కవాసు,
 చాబ్బు అహోసన మావకంగా నవ్వావు.
 చాళ్ళ నటించు రామం కనబడలేదు.
 ఆత్రంగా నటమూలా చూచిన నాకు పిరాశి

మీరింది.
 చలవతి ఎంబసికర్ మెయిన్ రోడ్డుమీద దొడ్డు తూర్పునకు 'రామం రాలేవా?' అని అడిగాను. రామం రాకపోవటం నాకు విచిత్రంగానే ఉంది. నేను చాళ్ళ మొదట ఆనాటి అనలేకపోవచ్చు అని. చాళ్ళ మొదటి రామంతోనే నాకు ఎదురైన అనుబంధ ముచ్చట.
 'రాలేడు' అన్నాను ముందుగా చలవతి.
 'హిళ్ళో లేవా?' అన్నారో అడిగాను.
 "లేదు" శేఖరం అన్నాడు.
 "రెండు రోజులుండేది ఉన్నావా...లేకపోతే..."
 చలవతి మాట వూర్తి గానానానే. "ఎందుకీ గానుంతుం వెళ్ళింది. రేచే మా వైద్యకర్మ మీదేం...అయితే రానామి చూడలేకపోయాను. నేను! కార్త దిరాళా అన్నాను నేను చచ్చే వసుమతికే వాటికే కొంపలండ్లం చూడాలి" అని మొఘం చూసినంతకే మరలా ఉంది కర్మం అన్నాను నాకు.
 'అదేమిటి?' అన్నాను అడిగాను.

"వాడి మొఘం...నేను కరుణా రెబిలా లేదా మూర్తి అయితే ఓకటా శేఖరం ఏదో దాస్తున్నట్టుగా చూసినట్లున్నాను." ఇప్పుడు ఏకవేరే ఇంకేం ప్రోగ్రాం లేకుండా?
 "శేఖరయం అనువరకూ నా కాలమంతా మీ చేతుల్లోనే వెచ్చుకున్నాను!"
 ఎందుకో నిరాశగా వున్నది.
 నన్ను తీవ్ర చేయనేమిట రామం వస్తాడనుకున్నాను.
 రాలేడు!
 ఏదే పదే వాటిని అనుకుంటూ చాళ్ళకర్మం ఎక్కడ దావవకలోనని నా కిడు.
 రింగ్ దావకలోనకి ఎద్దింతువార అడిగాను.
 ఇప్పుడెక్కడికి?
 కిడా, నా గాలెక్ కి?
 "లేవో" ఎదురుగా అడిగాను.
 "నువ్వెలా వచ్చావు? నా కిడు... ఇప్పుడు వెళ్ళి చూడాలి" అని రామం మొదటి కిడు.
 నాకు లేకపోవడానికే... ముందు

నంపరం తరువార తిరిగి కడుసుకుంటున్న నమయంలో ఈ ఆనందోద్భవం :

—కాది, రామం లేడు :

దంపతి ఎండావీకరను లిపో ముందు ఆపారు పీరింగ్ ముందునుంచి దిగుతూ నవ్వి, "పిలువకర్మం ఏవీ లేదుగదా!" అన్నాడు నా కళ్ళల్లో చూసా.

నేనూ నవ్వాను. 'అరుణ కొచ్చి వందలమైళ్ళ దూరంలో వున్నది... అంత వట్టింపేలేదు!' చలసతి లోపలికి చెల్లారు.

శేఖరం. "ఏ మిసెస్ నుగూడా తీసుకురావాలింది మా మూర్తి!" అన్నాడు.

"విజమే! నేనూ అలాగే అనుకున్నాను... రెండు రోజులంతా కొద్దిగా చెంబరేవర్ వస్తోంది.. మీటింగేడో ముందుగానే ఏక్యంపోయింది... తీసుకురాలేకపోయాను"

రామం తరువార నా కళ్ళముందు కడులు తున్నది వసంత:

"అయితే వసంతమా, రామంకూ ఏవైనా వేచి వచ్చిందా" అడిగాను శేఖరం మొఖంలోకి తడకంగా చూసా.

"అదేం లేదు!"

"మరి?"

"చెబుతున్నానుగదా, ఎందుకు తొందర?" పేరవంగా నవ్వాడు.

చలసతి వచ్చాడు.

వెనకాల బేరర్... ఏవేవో సీసాలు పోదాయి.

మళ్ళీ కాల ముందుకు తిరిగింది.

నేను కొద్దిగా చలసతి వుండగా, 'నులోడ వంట మీ మిసెస్ గదా? నీ వెళ్ళికి వద్దామని ఎంత ప్రయత్నించినా రాలేకపోయానురా, భావాను!" అన్నాను.

"అవునులే! మీరు... ఓకంపెనీకి దై రెక్కర్లు... నేనో ఓ మామూలు పీకర్ గాడివి... నా మీద పీకెండుకుంటుంది గొరవం?" అన్నాడు కష్టంగా

"ఈ ఆలా ఎందుకనుకోవాలి? ... ఈ రోజున మీమ్మల్ని కడుసుకోవటంతో నా కెంత సంకోచంగా వున్నదో తెలుసా!"

"కృతజ్ఞులం!" విప్రూరత పోలేడు కంఠంలో.

"శేఖరం నీ ప్రాక్టిసెలా వున్నదిరా?"

"వరవాలేదు!"

ఒక్క జ్ఞానం నిశ్చయంగా గడిచిన తరువాత చాలా సహజ కంఠంలో, "మూడు సంవత్సరాల తరువాత కడుసుకున్నాం... ఎంతో ఆనందంగా వున్నదిరా బాబూ!... ఈ రోజుకోసరం... నేను తనందవి విమువం లేదు!" అన్నాను. మా నడుమ గడిచిపోయిన రంగు రంగుల దృశ్యాలను కళ్ళ ముందు కదిలించుకుంటూ—కళ్ళు చదుర్చినాయి.

—అయితే రామం మా నడుమ లేడు అని విజయ మనస్సులో ముల్లాలగుచ్చుకుంటూనేవున్నది మళ్ళా తిరిగి ఎన్ని సంవత్సరాలకు తిరిగివస్తానో ఈ ప్రదేశానికి? — ఈ మూడు రోజులలోనే ఎక్కడున్నా ఒక్కసారి వాడిని చూచిరావాలి! మా కాదు కిద్దామీ గార్వెన్ గేటు దగ్గరకు వచ్చేటప్పుటికి, మా కోసరమే అన్నట్లుగా

నులోడూ ఎంతా. వత్సవతి కింది వున్నాడు! వసంతను చూస్తూనే అక్కర్లపోయాను; కాదు దిగుతుండగానే ముందుకు వచ్చి 'బాగున్నావా' అని అడిగింది వసంత.

"ఇంతే నీకేవైంది?... అట్టో దాగుండటం...!" అడిగాను. ఆమె ప్రక్కకు ఇది సమూహం

అని అపారెసిగూడా, వసంతమొఖం నల్లబడింది.

తడబడింది. "నాకేవైంది?... బాగానేవున్నానుగదా! ఏం పంకానవ్వండి.

"ఓ... మంచిదే! అడిగానూ కావాలింది!" ఎగతాళి అంటూనే నవ్వి ముందుకు అడుగులు వేశాను.

శేఖరం భార్య వత్సవతి ఇదివరకు ఒకటి రెండుసార్లు చూచాను. అందుకే గుర్తునవ్వట్లుగా ఆమె మొఖంలోకి చూస్తూనవ్వాను.

ఆమె నవ్వింది. చలసతి నావక్కగా వచ్చి, 'ఈలావుసాటి ఆమె నాలరాంగి? అన్నాడు.

మరుక్షణంలోనే ఫక్కుమన్నాడు. సులోడననిగ్గుపడుతూ నమస్కారం చేసింది.

చిన్నగావీస్తున్నారికి మెల్లగా పూగుతున్న పూలు మాకు స్వాగతవచనాలు పంపుతున్నట్టునివించింది

గచ్చుకావలో గలగల లాడుతూ పాడుతున్న నీటిమీదగా వేసిన చెక్కవంటెన దాటి కాలేజీలోకి వెళ్ళాం.

—నావక్కగా వసంత నడుస్తోంది; "రామం ఎక్కడవున్నాడు." అడిగాను.

ఏదో అదాట్లుగా విస్తుట్లుగా నామాటకు ఉలిక్కి

వడింది. నేను రెట్టించాను.

"వాళ్ళు డిశ్చోనే!" "నేను వస్తున్నానూడా వీలుచేసుకోలేనంత

గుర్తొ మునిగి పోయాడా?" "ఏవో?"

'మియిద్దరూగానీ ఏవీతగువులాడుకోలేదుగదా!" 'లేదు...' అన్నట్లుగా తలఅడ్డంగా తిప్పింది.

"మరి?" "ఏవో అన్నానుగదా!" నాకేంతెలియదు... మీ మిత్రుడి విషయం మీకే తెలియాలి; మొఖం చిన్నదిచేసుకున్నది.

ఎదురుగా వల్లంలో అందంగా మెత్తగావున్న గడ్డిమీద కేంకరీల్లో కూర్చున్నాం. వక్కగా కన

పడుతున్న సగంఎండిపోయిన, కాలువలో పైకి మొలుచుకోచిస్తున్నట్లున్న రాళ్ళమీద - దాకలివార్లు

ఎల్లలు వేచుకోవీ ఉతుకుతున్నారు. అప్పుడప్పుడు మా చుద్యగా కుక్కలు పడుగెడు

కున్నాయి; "ఇది బెటింగుకు మంచి అనువయన స్థలమే" అన్నాను.

"అవును!... రిజర్వేషన్ చాలా కష్టం గూడా!" ఎత్తుమీద వున్న కొబ్బరివెలు అనులనీడలు మా

మీదగా కడలాడుతున్నాయి. లాస్ ను లోటమాలి సీళ్ళతో తడుపుతున్నాడు. నల్లటిగలి హాయిగా

వున్నది. సులోడన మా చుద్యవున్న టిపాయిమీద నెవ

కేవ కలుపుతోంది. "ఈ రోజు ప్రోగ్రాం ఏవీటి - మనకు" అన్నాను శేఖరం మొఖంలోకి చూస్తూ తరువార పావుగంటలు.

రామం లేకపోవటం వాకు విదాళే కలిగిందినా, వాళ్ళ నడుమ సంకోచంగా గడవకతప్పదు!

"ఇప్పుడంది వన్నెండు గంటలు - టీజనం రెడీగా వున్నది - కావంకే టిపన్ తిండానున్నా

అభ్యంతరం లేదు!" లోతుగా నవ్వి నట్లుగా నవ్వాడు.

"అయితే లైటుగా టిపెనే తీసుకుందాం!" నా మాట వింటూనే వసంత లేచి విలబడుతూ,

మేం ఆలా తిరిగవస్తాం... అన్నీ లోనవున్నాయి కాసియండి!" అన్నది.

"మీరుండరా!" అన్నాను. శేఖరం. "వెళ్ళినియిలే వాళ్ళను!" అన్నాడు.

నా అమాదుకతకు నవ్వాడేవో నవించింది తరువార కొద్ది విముషాలకే.

కాటేజీలోకి వెళ్ళాం. — లోపం కాలు వెడుతుంటే గుర్తుకొచ్చింది.

అక్కడ సీసాలు మాకోసరం ఎదురు చూస్తున్న య్యవి!

ముగ్గురి మధ్యగా టిపాయి, దావిమీద వోడు తెడుచుకు చూస్తున్న మమ్మల్ని కవ్విస్తూ గోడన్

యిగర్. హైవార్డు పోదాయి.. శేఖరం వెళ్ళి ఎట్టుకువచ్చి మా ముందు చిన్

ట్రేమాతర తీస్తే సులివెచ్చువి అప్లెట్ లెట్ లెట్, జీడివన్నులు... కనబడినాయి.

నా రాక వాళ్ళకు ప్రయాణే కలిగించింది వెచ్చటి బ్రాండ్ గ్లాసులోకి గలగల వారి

కింది. చలసతి పోదా సీసాల మూతలు కి పుక్కు మనెలా లాగి. బోళానునిసి నవ్వుతున్నట్లుగా—

గ్లాసులోకి వందాడు. జీడివన్ను ఒకటి తీసుకొని వోల్లో వేసు

కున్నాను. "ఇప్పుడు చెప్పు, రామం ఎందుకు రాలేదు?"

కొద్ది క్షణాల తరువాత నివ్వలంటి పాసియం గుండెల్ని మెలితిప్పు తున్నప్పుడు అడిగాను.

"ఎందుకు రాలేదో నాకయితే తెలియదుగదా— బహళా! ఇక రాలేమోగూడా! — వాడికేదో పెద్ద

కష్టమే వచ్చినదీందవి నాకనిపిస్తోంది!" శేఖరం హాస్యంగా అన్నాడు.

కాని చలసతి ఊడుకోలేదు. "వాడంత పెరవ ఇంకొకడు లేడు—వసంత గొంతుక కోళాడు!"

విజమేమరి — నేను అదేం అవి అదగలేక పోయాను.

వసంత అతడి భార్య అవుతోందవి మాకేగాదు. చాలామందికి తెలుసు - ఆమె అరడితో టావి జీవి

తాన్ని ఆందమైన హర్ష్యంలా విర్చించుకున్నది హూడా!

"వసంతకేవీ చెప్పలేదా?" "అడేగదా ఈ దారంతా ఇప్పుడు!... ఆమె జీవి తాన్ని నరకంలో పడవేగాడు."

"వసంత అంటే విముఖత ఏర్పడలేదా?"
 "కొన్ని గంటలలోనే ఎలా ఏర్పడుతోంది?...
 క్రితంలోనే చాలా గుర్తుగా... మా యిద్దరి ముందే
 వసంతను వివాహం చేసుకున్నారు."

నేను ఉరికిస్తానని.
 "విజంగానా?"

"అవిద్యం చెప్పవల్సినవని మాకేవున్నది?"
 "మరి..." తరువాత పోటీవెంట మాట పెగల్లేదు.

"వివాహం చేసుకోవడం అలా ఎందుకు ప్రవర్తించాలో? కూడదీసుకోవడం అదిగాను."

"ఎవర్నూ గురూరా?"
 "మీరంతా ఏం చేస్తున్నారు?"

"నీకోసం ఎదురుచూస్తున్నాం!" వక్కన
 నన్నాడు చలనతి.

సుడురు చిట్టించాను.
 "అవునురా!" చాలా సీరియస్ అన్నాడు

శేఖరం. "మనం ఏదో ఒకటి ఆలోచించాలి...
 రామం మొగవెడవ, వాడేవైనా వరనాలేదు...
 వసంతను గురించే దిగుంతా; చూడు ఎలా
 చిక్కిపోయిందో?"

లోపం మెరికలు తిరుగుతున్న సానీయం నన్ను
 క్షుర్రో పైకి లేపుతోంది.

— చలనతి అగివుల వెలిగించి ఖాళీ అయిన
 బ్రాంపిసిఫాలో వదలుతున్నాడు;

చివ్వును కరకరలాడిస్తున్నాను.
 కారమో, ఉబ్బి తెలియబంలేదు. అదో దుది;

"వసంతతో మాట్లాడతాను!"
 "ఎవరికి?"

— నిజానే ఏవరికి ?
 "మనకెంత తెలుసో వసంతకు అంతే తెలుసు!"

వారిక మొద్దువారిని స్వప్నంగా మాట్లాడ ప్రయత్ని
 స్తున్నాడు చలనతి.

మాట మాడుస్తూ. "కలకత్తా వద్దామనుకుంటు
 న్నావోయ్, తగవానూ" అన్నాడు శేఖరం.

"మీకిదే నా ఆహ్వానం!"
 లేచి విచ్చివి - గారితో తేలుకున్నట్లుగా - అటూ

యిటూ తిరగాలవిపిస్తోంది.
 మరో నీసా దిరదా గారితో ఎగిరిపడింది;

"వద్దరా బాబూ... మా అరుణకు తెలిసిం
 దంటే నా ఒక్క చీరేస్తుంది!"

— అరుణ కళ్ళముందు కదిలింది.
 "అంటే యిప్పుడు పట్టించినంతవరకూ ఎరిమి

వో ఉన్నదన్నమాట. మా చెల్లెమ్మకు నేను చెబు
 తాలి మీ పట్టి బ్రాగుకోతువుకా...డి...
 కానీనే" అన్నాడు గట్టిగా చలనతి

అప్పులేను నల్లగా, ఎర్రగా, వీలంగా - గ్లాసులో
 బిర్రు క్రిందగా గిరగిరా తిరుగుతున్న సానీయం

నా వెదాల దగ్గరకు చేరింది.
 చేయి ఎగ్ వకోడివి అందుకుంటోంది.

నేను సర్వం మరచిపోయాను —
 తరువాత ఒకదానిమీద ఒకటి...

ఆపై ఆరగంటకు గాడోయ్. మైకో కమ్మినా.
 వరిసాలాను మరచిపోవడం నేను లేచి నింబుకుతు -

"వెరుగుకొవారి!" అన్నాను.
 ఎవరో అందించాడంటేకి — మనకమనకగా

వున్నకళ్ళకు శ్రీ ఆకారం వంకర టింకరగాకన
 బడింది;

అందుకుంటానే. అవికతోటి "వసంతను
 అరగంట తరువాత నాగడిలోకి రమ్మను!" అంటూనే

వక్కగా నాకోసరం బిల్లేంబదిదినగదిలో వక్క
 మీదకువారిపోయాను.

— నేనొచ్చిన ఆనందంలో నా మిత్రులు నన్నూ
 జాటువట్టుకూలక్కెళ్ళి - స్వర్గంలో విందారగిస్తు

న్నాడు;

"అయితే ఓ పూతక్కవవాడిని కాదన్నమాట!"
 చిన్నగానవి అన్నది "విన్నాస్తితిలో చూడటం ఇదే

మొదలు!"
 నేనుబెడమీక వడుకొవివున్నాను.

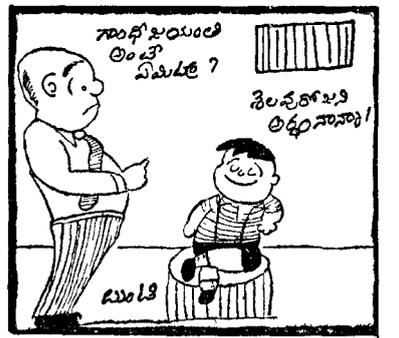
మందానికి దగ్గరగా మొదలాక్కొని కూర్చు
 న్నది. వసంత.

మత్తు తగ్గించేమో సిగ్గు అవరించింది. కళ్ళ
 మీద నుండి చేతిని తీయలేకపోయాను.

"ఎదురుగావున్న మనిషిని గూడాగుర్తించలేక
 పోయావు!"

మొఖంవక్కకు తిప్పుకున్నాను.
 నన్ను ఏమెమను ముత్యంతో నొక్కివట్టింది.

"అరుణకు తెలుసా నీవు బ్రాగుకోతువని?"
 "క్షమించు వసంతా!" చాలాబాధగా అన్నాను.

మొఖంమీదకు లాక్కోబోతున్న చేతిని గట్టిగా
 లాగేసి ఆకస్మాత్తుగా. "ఏం అన్యాయా; నావీవి

కావ్వి ఏంచేద్దామనుకుంటున్నావ్?" అన్నది.
 చాలాదీనంగా పుర్పుడి ఆకరం.

ఉరికిస్తానని నేను.
 అమెముఖంలోకి తడకంగా చూడసాగాను.

వెదాలు తయారో అల్లలాడుతున్నాయి. కళ్ళ
 చుట్టూ దిగులు వలసన్నుతుంది. లోటుపిపోతున్న

చెలమలు రామంచేసి అన్యాయాన్ని వెలిగక్క
 కున్నాయి.

అమెమెళాన్ని చిరువెంతు ఆవరించింది.
 "చెప్పు అన్యాయా; నన్నేంచేస్తావ్?"

అమె కళ్ళవెంట నీరు బొటబొటాకారసాగింది.
 ఒంటరిగా వున్నప్పుడు ఎంతో ఆశ్చర్యంగా

ఃఃః వసంత మాటలు నా నరనరాన్ని పట్టుకు
 లాగినయి.

వసంతకు నేనే విధంగా సహాయంచేయగలనూ

లేచి కూర్చుంటూ. "విజంబెప్పు వసంతా
 రామం ఎందుకలా చేశాడో నీకు తెలియదా?"

అడిగాను.
 "నేను తెలిసీ ఏ తప్పు చేయలేదు!" అన్నది

తల వంచుకొని.
 నేనేం మాట్లాడలేక పోయాను.

"వెళ్ళేముందుగూడా నీకేమి చెప్పలేదా?"
 "రెండు రోజులకు వస్తానని వెళ్ళాను!"

"ఎందుకు వెళ్ళాడు అనబా?"
 "తెలియదు; నేను వివరాలు అడగలేదు..."

నాళ్ళ నాన్న దగ్గరనుంచి ఉత్తరం రాగానే వెళ్ళి
 పోయాను;

"మళ్ళా వివాహంగానీ చేసుకోలేదు గదా
 అక్కడ!"

నే తిన ఎవరో బాదినట్లుగా ఒణికిపోయింది
 వసంత;

అమె నోటమాట పెగలక నా మొఖంలోకి
 చూస్తూ కూర్చుండిపోయింది. అనునయంగా అమె

చేతిమీద నా చేయి వేళాను,
 "నాళ్ళ నాన్న బ్రాసిన ఉత్తరంగనుక చూచి

పున్నట్లయితే విశాసితాలు తెలిసివుండేవి!"
 వసంత మాట్లాడలేదు.

అమె ఏడుస్తున్నది.
 "చా ఏదవకు!"

"నా తెండుకి కేక్... తనని మర్చిపోయిన్నా
 రికి; రామం అనే మనిషి నా జీవంలో ప్రవేశించ

లేదనుకోవటంకూడా...నిజాన్ని ఎలా కాదనగలను.
 హృదయాన్నే అర్పించుకోవటంగాకుండా, మంగళ

స్మారమనే ఈ పవిత్ర బంధంతో నన్ను బంధించి
 వేసుకున్న ఆయన్ను ఎలా మర్చిపోగలను?"

నా కనులు తమర్చినయి.
 అమె ముఖంలోకి చూడలేక పోతున్నాను.

— అందుకే ఓ విర్ణయానికి వచ్చాను.
 "వసంతా; ఓ విని చేస్తాను... చాడి దగ్గరకు

వెళ్ళివస్తాను.. చాడినినావెంబట్టుకుతీసుకువస్తాను..
 నీవు దైర్యంగా వుండు; నీ అన్యాయాగా నీకు

చేయవలసిన సహాయమంతా చేస్తాను - నీవు
 దైర్యంగా వుండు!"

వసంత కళ్ళకు కృతజ్ఞత పులుముకున్నది.
 * * *

ఆ రోజు సాయంత్రం నేను ఊరికెళ్ళాననగా.
 చలనతి ఎంబానీకరలో రామం దగ్గరకు ముగురం

బయల్దేరాం - అంతకు క్రితం రోజే వాడికి మేం
 పుచ్చుట్టుగా తెలిగంగా ఇచ్చి;

వసంత దానన్నది
 — రాకుండా వుండటమే ఒక విధంగా మంచి

దేవో ననిపించింది;
 వాడెందు కలా చేశాడో అగమ్యగోచరంగా

వున్నది;
 — నన్ను చూడలేకపోవటానికి — వసంతను

ఇలా చేయటానికే గూడా కారణం ఒకటి అయి
 వుంటుండేవో ననిపించగా - నాకు తెలియని ఏదో

మగతలో నేను పడిపోయాను;
 రామం కేమి జరిగింది?

అర్థం కాలేదు...

ఉదయం ఎదిమిది గంటలకే ఎండ తీక్షణంగా వున్నదినిందింది.

— రామాన్ని నావెంట తీసుకువస్తేను ? తల్లిదండ్రుల మాటలను ఎవరింకలేక ఒక అబాయిసులారికి అన్యాయం చేసే నైజం కాదు వాడిది :

మరి—
దీనికి ప్రమాదానం ఇంకో అరగంటమీగర్ దొరికదు
వాడి కింకేవున్నయ బారలు ?
దిట్టా ?
ఉంటూ...

ఎవరికీ అర్థంకానిది ఎవరికీ చెప్పకోలేనిదీ వాడి నేదో పట్టి పీడిస్తోంది
కొద్ది రోజులు నావెంట కంకలా తీసుకువెళ్ళి వీడుంటే వసంతనుగూడా వాడిని వాడి మనస్సుని దాగుచేయాలి :

ఈ క్షణాన ఆరోచిస్తుంటే రామంమీద ఆదుర్లా కంటే, వసంత దీరమైన చూపుటూ, ఆమెకిచ్చిన బాధారమూ నన్ను ఆవరించి వున్నాయి.
వసంతకు నీ అన్యాయమూ జరగగూడదు !
నిజమే. శేఖరం అన్నట్లుగా వాడు మొగవెడవ :
— కానీ వసంతో ?
వాడియిల్లే ఆ క్రాసుంకోక్కలా పెద్దనీ. అందుకా ఒకసారి చూచాం దానిని :

వనతి ఆ యింటిముందు ఎంబానిదరీని ఆపాడు.

ఎక్కడినుంచో పిల్లలు వెరుగెత్తుకుంటూ వచ్చి కాదను చుట్టుముట్టారు. ఏదో చింత వస్తువును చూసూస్తుట్లుగా.
మొందుగా నేనే కాదు దిగాను.
శేఖరం దిగాడు.

వనతి దోరనేనీ వెనక్కు వచ్చాడు.
ఆ వెంటిటి మంచువా యింటి సింహద్వారం మూసి వున్నది. ఆ ద్వారాన్ని చూస్తుంటే మూగ బోయిన వీణ గుర్తుకు వస్తోంది :

— ఆ గృహంలో ఏ అలకకమా జరగలేదు గదా ?

అలాంటి అ గోదనతో ముఝ కొట్టుకున్నపెట్టు ఎక్కుతున్నప్పుడు, నా ఒడ్డు గుర్తొక్కేదింది. కాకు తదిట్టాయి !

నేను దోరవగా ముందుకు అడుగు వేసే రలువు తట్టాను.

ఎప్పుడూ పలకలేదు.
మళ్ళా గట్టిగా కొట్టాడు
“వెళ్ళవాయ్ ఎక్కడ వచ్చావో?” వనతి గొణుగు డన్నాడు.

రలువు తెరుస్తున్న చప్పుడు—
రామం కాడుగదా ?

డివరి ది... పట్టు... ఆ ప్రకంగా చూడసాగాను.

— రామం చెల్లెలు!
మమ్మల్ని చూస్తూనే వక్కకు తప్పకున్నది:
‘రామం లేదా’ అన్యాయంగా అడిగాను.
“లేదు” నూతిలోనుంచి వచ్చినట్లుందామూ
“ఎక్కడికి వెళ్ళాడు ?”

— వాడిని ఈ కొడ్డి గంటలలోనూ చూడలేక పోతే?

“లేదు!” వణికింది ఆ కంఠం.

కాదనగర పిల్లలు కొట్టుకున్నారల్లే వున్నది ఎవరో ‘తెప్ప’ మన్నాడు.

క్షణం రల వెనక్కు తిప్పి మళ్ళా ముందుకు తిరిగాను.

“అదే...” అడవోడున్నాను.
ఆ అమ్మాయి ఏడుస్తూ, వెనక్కు తిరిగి “లేదు

లేదు... ఇకలేదు... రామం చూచు లేదు ?” వెక్కిళ్ళురుద్య అంటూ పరుగెత్తింది రోవరికి.

— అంతే!
అమె ఏడువే నివిపిచ్చున్నది !
నా ఒక్కంతా భయంతో జలదరించింది:
‘రామం ఇక ఎవ్వరికీ లేదా?’

అ సాయంత్రం ఎవరు ఎంతగా చెప్పినా చివ లేదు.

వసంతకు నా మొఖం చూపించలేవ.
ఇంక ఘోరమైన అన్యాయం జరిగిన వసంత ఏడుస్తుండగా నేను చూడలేదు!
విమానం ఎక్కాను.

కంకలాలో దిగాను.

పరిగా మూడురోజులకు నాకొక తరంవచ్చింది. కవరుందిన నేను ఆ ప్రాంతమువూస్తేనే వణికి పోయాను.

రామం ప్రాణాలు చచ్చిపోయిన రామం రాకాడు !
“మూర్తి”

జీవితంలో నీకుకనబడే దైర్యంలేక దైర్యంగా ఈ ఉత్తరంరాని ఎంతో రృప్తిపడుతున్నాను.

నీకు ఎలా రాయాలో అర్థంకావటంలేదురామూ దీ ఎందుకంటే ఉత్తరం అంతా చదివి నీవు పట్టి

పుకొనిరా రామం అంటావ్—

అయినా అసటికి నేను వుండకనుకో ! —
నేను చచ్చిపోతున్నానురా

— ఆర్యహత్య చేసుకుంటున్నాను !
నేను చూమాటాగా చచ్చిపోయానుకుంటున్న

నీవు పోక తివివుంటావు - ఆవునా ?
నేను అందుకు ఆర్యహత్యచేసుకోవాలి ?

పావత్రమ్మలలో కంత్రికణ

లొక జమీందారుగారు తమ దివాణంలో పెన్ వీనుగును తెప్పించారు. రైతులంతా వచ్చి చూచి “ఇంత పెద్ద వీనుగకి ఎంత మేత కావాలో” అన్నారు.

జమీందారుగారు “కనుకనే మీరంతా యింటికి ఒక చొప్పకట్ట ఇచ్చుకోవాలి” అని ఆజ్ఞాపించారు.

ఆ తర్వాత కొన్నాళ్ళకు దివానుగారు

గుర్రాన్ని కొన్నాడు. రైతులు యింటికి రెండు చొప్పకట్టలు యిచ్చుకోవలసి చెప్పింది.

మరి కొన్నాళ్ళకు మనోజరుగారు పాడి దేవు తెచ్చుకున్నారు. యింటికి మూడు చొప్పకట్టలు అయింది.

నిగామానుయింటో ఎలుకలకోసం ఒక మందారకు, మనోజరుగారు ఆ చొప్పకట్టలు తెచ్చుకుంటున్నారు.

యిప్పుడా ఏనుగులేదు. ఆ జమీందారుగారు కూడా చచ్చిపోయాడు. దివానును ఎప్పుడో తీసేశారు గేదే పిల్లకూడా వుండి వుండవు

కాని రైతులు మాత్రం ఏటా నాలుగు చొప్పకట్టలు చూమాలు యిచ్చుకుంటూ వున్నారు

ఒక పౌదుపుకడకి మోడరన్ జవాబు.

“నూతిలో అంబులు వేసేవాళ్ళెగాని తీసేవాళ్ళు లేరు.”

“వానలినుకులు”

కాదు ప్రభుత్వం వేసే పన్నులు.

అది నీ ప్రకృతి :
 — మూడుతరాల వరకూ కాలమీదకాల వేరుకు
 కూర్చున్నా తరగవి ఆ ప్రేపుర్చుది నేనేం చేయాలను
 కున్నా కావాలి గుండెరైర్చునున్నది —
 ఇంతెందుకూ 'వాపు' అంటావ్ :
 — వసంతను వివాహం చేయవ్వంతుకు
 — మీరంతా నాకు స్నేహితులయ్యారందుకు :
 — మీరందరూ కలిసి మీరడుమినుండి పారి
 పోయిన రచ్చు చూడటానికి వస్తున్నామని యచ్చివ
 తెలి గాంనుదాచి రయ్యిడినందుకు :
 అవునునా దామిలు మీరుంటే చచ్చేభయంనాకు :
 నీకు చెప్పేవుంటారు శేఖరం. చలనిక - నేను
 వసంతను వివాహం చేయవ్వను :
 కొద్దికాలంలో తచ్చిపోతున్నాను అవిషయాన్ని
 నలుగురికీ తెలియ చేయవచ్చనీ, వసంతకు మరింత
 అన్యాయం చేయవచ్చని వేడుకుంటున్నాను. అయినా
 అలా తెలియజేస్తే నేను తచ్చివరం ఒక్కటే ననే ఒట్టు
 వేసుకోవలసిందే. ఎందుకంటే దానికి వియవ
 లేదుగనుక : . మన మిత్రత్వంమీద గౌరవం
 వుంటే నా మాట దివసమాట—మన్నింతుందిరా
 నాన్నలా— నాళ్ళకూ వేరేక త్రుతాట వ్రాస్తున్నాను
 వసంతకు వ్రాసే దైర్ఘ్యంలేక
 — నేను తచ్చిపోతున్నాను :
 నిన్ను విడిచి, శేఖరాన్ని విడిచి, చలనలిచి విడిచి.

మా అమ్మని విడిచి. మా నాన్నను విడిచి. మా
 చెల్లెలిని విడిచి నేనే వసంత అయిన వసంతకు విడిచి
 తచ్చిపోతున్నానురా బ్రావర్ :
 వసంతను గుర్చి అతి రహస్యంగా నా నహ
 దర్మ దారిజగా చేతుకున్న మదనాదే. మా నాన్న
 దగ్గరనుంచి ఉత్తరం వచ్చింది— వెంటనే రా
 అంటా :
 వెళ్ళాను.
 నాకు వివాహంతు :
 ఎవరో వచ్చిస్తారు నన్ను చూచేందుకు :
 ఏం చేయాలి నేను ? అర్థం కాలేదు నాకు.
 కళ్ళునుండు వసంత కడులుకోండి . మీరంతా
 కలదుకున్నారు - మా నాన్న కనబడుతున్నాడు.
 — వివాహం చేసుకోవన్నాను.
 నాకు వెళ్ళే అర్హతన్నాను.
 — రావ వెళ్ళుతుంటే చెప్పే దైర్ఘ్యం ఆ
 కథాన నాకు లేకపోయింది.
 గమ్ము త్రేపింతుకొనన్ను చూడటానికి వచ్చింది
 వసంతవేపు వాళ్ళు :
 నిజం :
 నేను నమ్మలేకపోయాను ఆ విషయాన్ని :
 ఆశందం అంబుజమీద నడుగెళ్ళాను... అంబు
 లని ఎందుకుంటున్నానంటే మరుక్షణంలోనే క్రింద
 పడ్డాను గనుక :

అరగంబ వంధావణంలో మా నాన్న దావ
 నంగా వీకి లాగింది . వసంత నాకు చెల్లెలువర
 అవుతుందనే వగ్గువత్తం :
 నేను భరించలేని విజం అది :
 ఆమె. వసంత. నా చెల్లె - నా అర్థాంగి అయి
 సరిగ్గా ఇంకా మూడు రోజులయినా కాలేదు :
 అందుకే మా వివాహం గురించి మరెవ్వరికీ
 తెలియనియవచ్చని వేడుకుంటున్నాను — ఈ విష
 యము మరో మనిషికి — అందునా వసంతకు
 తెలియనియవచ్చని విన్ను ప్రాదేయపూర్వకంగా
 వేడుకుంటున్నాను.
 మీరొస్తున్నారంటే భయమేసింది — నమ్ము
 లాక్కు వెళ్ళతారు — వసంత దగ్గరకు లాక్కు వెళ్ళ
 తారు — నమ్ము నా చెల్లెలి దగ్గరకు ఆమె భర్తగా
 లాక్కు వెళ్ళతారు :
 నేనిది భరించలేను.
 భరించలేనురా, బ్రావర్ :
 — నేనుగాదు, ఎవరూ భరించలేదు ఈ విషాన్ని :
 అందుకే —
 మీ ఆందలికి నా నమస్కారములు.
 ఉంటామని :
 ఉపిశానికి, మీకూగూడా బై బై...
 — రావం

నీవూ-నీచుట్టూ ప్రపంచం

(12 వ పేజీ తరువాయి)

కన్పించగా, వామనజింట్ల హరించాయి నింది
 కేలు నాయకుడు పాటిల్ 'కొండరపాటు చర్య అని
 వాపోయాడు. రాజకీయంగా యిది నిందికేటుకే
 తలదిమ్మ తిరిగే వెళ్ళి ఆనవంకా సందేహంలేదు
 కాంగ్రెసు వర్గంకొమిటి రిల్లీ సమావేశంలో
 మురాలీ రాజీనామాను గురించి చర్యలు జరిగాయి.
 ప్రధాని మురాలీ చర్య వున్న విభేదాలను కొం
 గించేందుకు పార్టీ జకమత్కాన్ని కాపాడేందుకు
 విజలింగన్నకు అధికారమిస్తూ తీర్మానించింది
 కాని ద్యాంకుల జాతియకరణను గురించి మీమాంస
 లేవనీసేందుకు నిందికేట్ నాయకులకు దమ్ము
 లేకపోయాయి.
 పార్లమెంటు కాంగ్రెసుపార్టీ కార్యవర్గం
 ద్యాంకుల జాతియకరణకు హర్షం వెల్లడించింది.
 అదివరకటి అంతునాం ప్రచారం కార్య
 వర్గంలో నిందికేటుకే మె జారీ టి షుదనీ,
 ప్రధాని పరీక్షలు మై నారి టి గ వున్నారని
 వసం... వచ్చాయి. బిస్మిట్ యీ సమస్యపై
 తువ భవనం నిందికేట్ అనువదలు జంకా
 రంటే పారి రాజకీయ నిలసినతకు చిహ్నమన
 వచ్చు మురాలీకుండి అర్థికాభివృద్ధి గుంజారున్నం
 దుకు కొందరు ప్రధానిని విమర్శించారు. కాని
 ప్రధాన సమస్యను వికచి వ్యక్తిగతంగా అన్యాయం
 జరిగినట్లు వాదించడంవల్ల 'నేం వికచిసాము
 చేసిన తండవయింది.

కాంగ్రెసు పార్లమెంటుపార్టీ కార్యకర్తల సమా
 వేశంలో సహజంగానే ద్యాంకుల జాతియకరణకు
 హర్షామోదాట జరిగింది. నిందికేటు నాయకులు.
 అనువదలుకూడా రాష్ట్రపతివిమర్శలం ప్రభావితో
 ముఖాముఖిగా తగాదా సేపేందుకు జంతుకున్నారు
 అలా జరిగితే సందేవరైతి వరధానానికి దారితీయ
 వచ్చునని గభరాలవతున్నారని తెలుస్తోంది. రాష్ట్ర
 పత్రికా తమ కనుమానిని ప్రతిష్టించాక ప్రధాని
 ఇందిరాగాంధీ అంతు తేల్చాలని ఎదురు తెమ్ములు
 చూస్తున్నారని ద్యోతకమవుతున్నది.

సుప్రీంకోర్టు తీర్పు

ద్యాంకుల జాతియ కరణను వ్యతిరేకించుట
 వెట్టుబడిదారులు సుప్రీంకోర్టులో పిటిషన్లు దాఖలు
 చేశారు. అర్థినెన్ను అమలుజరపనండా స్టే ఆర్డరు
 యివ్వాలని కోరారు. తమ తీర్పు యిచ్చేవరకు
 ఆయా ద్యాంకుల దై రైకర చైర్మనీను మార్చరావనీ,
 ద్యాంకింగ్ వట్ట విషంధనలను విచిర్ధంగా ప్రభు
 త్వం అదేశించరావనీ తాత్కాలిక స్టే ఉత్తరువు
 జారీ చేసింది.
 ద్యాంకుల జాతియ కరణకు దీనివం ఎలాంటి
 ప్రమాదం లేదని ప్రధాని ప్రకటించాడు. పార్
 మెంటులో వెంటనే ద్యాంకుల జాతియకరణ విలును
 ప్రవేశ పెట్టేందుకు ప్రభుత్వం అనుమతి
 కోరింది. ఈ వెళ్ళివి స్వతంత్ర. జనసంఘ
 పార్టీలు తీవ్రంగా వ్యతిరేకించాయి. యన్. కె
 పాటిల్. మురాలీ దేశాయ్ వైరా పార్లమెంటు
 సమావేశానికి ప్రయోజనయ్యారు 280 46 ఓట్లతో
 లోక సభ విలు ప్రతిపాదనకు ఆమోదం తెలిపింది.

వామనజింట్ల ప్రతిపాదనను జంపరదాయి.
 28 వ తేదీ సోమవారం పార్లమెంటులో విలువైతర్య
 ప్రారంభమవుతుంది. కుకవారం కాంగ్రెసుపార్టీ
 ఆదేశాన్ని దిక్కరించి గైరుజూరైన కాంగ్రెసు
 పెద్దలు ఇకముందు ఏమిచేస్తారో చూడాలి. పార్టీ
 కేక్షణను దిక్కరించే వారిపై పార్లమెంటు
 కాంగ్రెసుపార్టీ ఏమిచర్య తీసుకుంటుంది ?
 ద్యాంకుల జాతియకరణను తలపెడితే కాంగ్రెసు
 పార్టీనే బ్రద్దలు చేస్తానన్న మిర్జా పాటిల్ ఏమి
 చేస్తాడు ?

పాటిల్ నిజరూపం ?

దీర్ఘరోటి కల్మషు 24 వ తేదీన ఉపవ్యసించుట
 భవదేశంలో ప్రజాస్వామ్య సంప్రదాయాలే
 లేవనీ. విరంతుకావికానికి తంవందానికే
 ప్రజలు అలంబులుపడ్డారనీ నిందించుట ముట్టా
 దాడు. కాంగ్రెసు అధిష్టానవర్గంలో ముఖ్యుడిలా
 వడరదం జంపవ్వంకాదు. ఇలాంటి ద్రోహాల
 చెంగాటానికి ఆశాక్రమిస్తే కాంగ్రెసు పార్టీయే
 ప్రజా స్వామ్యానికి తిలకా లిచ్చినట్లువుతుంది.
 పాటిల్ వంటి దుష్ప్రచారణ భారతదేశంలో
 పాసిష్ట వియంత్వకాన్ని స్థాపించాలని కోరు
 తున్నారనడానికి అతడి రోటికేక్ష ఉపన్యాసమే
 ప్రత్యక్ష నిదర్శనం. బితే ప్రజాస్వామ్య పార్టీలన్ని
 బిక్కంగా నిలవితే పాటిల్ దుష్ ప్రస్థానాలను
 ఓడించగలవు. భారత ప్రజానికం దేశమంతటా
 బిక్క కంఠంలో నియంత్వకాన్ని పోకడంను నిర
 కించుతుందని విశ్వసించుతున్నాం.